

Олена Карлова

д.е.н., доцент, професор кафедри,

Наталя Склярук

к.е.н., доцент, доцент кафедри,

Харківська національна академія міського господарства,

м. Харків

ІНСТРУМЕНТИ УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ МІСЬКОГО КОМПЛЕКСУ

Ефективне управління містом та його міським комплексом у взаємодії із зовнішнім середовищем – регіоном – забезпечує комплексний соціально-економічний розвиток території, що спричиняє сукупність взаємопов'язаних процесів:

1) залучення зовнішніх інвестицій → розвиток економіки міського комплексу → зростання доходів підприємства і заробітної плати → податкові надходження до всіх рівнів бюджетної системи;

2) залучення кваліфікованих трудових ресурсів із сусідніх міст і регіонів → підвищення власного трудового та демографічного потенціалу як в місті, так і в регіоні в цілому;

3) зниження обсягу ресурсів (дотацій, субсидій), що виділяються на підтримку функціонування та розвитку міського комплексу → можливість направити „зеконормлені” ресурси на регіональний економічний розвиток.

Як свідчить світовий досвід, в економічно розвинутих країнах існуючі підходи до стратегічного планування розвитку міського комплексу відносяться до сфери стратегічного менеджменту, де планування є невід'ємною частиною управління. У стратегічному плануванні визначаються науково-обґрунтовані стратегічні цілі розвитку, програмні заходи, виконавці та ресурси. Стратегічне управління здійснює досягнення стратегічних цілей, їх моніторинг, коригування і ув'язку з поточними тактичними завданнями управління [1, с. 27].

Стратегічне планування розвитку міського комплексу відрізняється від звичного планування не тільки особливостями об'єкта, а й необхідністю узгодження інтересів ключових суб'єктів території – населення і господарюючих суб'єктів, чий інтереси безпосередньо пов'язані з даним міським комплексом і чий потенціал і ресурси дозволяють істотно впливати на його розвиток. Тому, крім традиційних, змістовних завдань планування та управління істотна увага повинна приділятися активному залученню суб'єктів території до питань місцевого самоврядування. Отже, необхідний новий підхід до управління розвитком міського комплексу, який, крім планування і управління, включає в себе третю складову, спрямовану на вирішення проблеми залучення суб'єктів території в ці процеси. Особливо це стосується населення, оскільки населення у системі місцевого самоврядування носить

двоїстий – суб’єктно-об’єктний – характер [2, с. 39].

Результатом функціонування міського комплексу в моделі є відтворений потенціал, що забезпечує життєдіяльність ресурсами і подальший розвиток міста. Результат процесу розвитку міського комплексу в контексті стратегічного управління – перехід на якісно новий рівень соціально-економічного стану і створення нового потенціалу, що сприяє розвитку економіки регіону в цілому. Це можливо як за рахунок залучення потенціалу, виявленого на етапі стратегічного аналізу, так і за рахунок більш ефективного використання ресурсів, отриманих в процесі перетворення потенціалу. Необхідно відзначити, що в запропонованій моделі враховується як внутрішній потенціал та ресурси міського комплексу, так і зовнішні ресурси, що виділяються для забезпечення його функціонування та розвитку [3, с. 11].

Особливість моделі полягає в поетапній реалізації процесу стратегічного управління. У результаті стратегічного аналізу міського комплексу, оцінки його потенціалу та потенціалу регіону на даній території, виявлення проблем та інтересів учасників формується місія міського комплексу як кінцевий результат його розвитку [4, с. 63]. Такий підхід дозволяє на основі чіткої процесної деталізації довести стратегічні цілі розвитку міського комплексу до оперативного рівня управління, пов’язавши поточні завдання та програми за ресурсами, виконавцями, термінами і результатами. Це в свою чергу забезпечує реалізацію стратегії розвитку міського комплексу і тим самим його перехід на якісно новий рівень соціально-економічного стану та розвиток регіональної економіки.

Література

1. Розвиток альтернативних форм управління, організації та функціонування підприємств в сфері ЖКГ / В.В. Дорофієнко та інші - Макіївка: ДонНАБА, 2009.-224.
2. Карлова О.А. Соціально-економічний розвиток міст і міського комплексу. Город, регион, государство: экономико-правовые проблемы градovedения: Сб. научн. тр. / НАН Украины. Ин-т экономико-правовых исследований. Том 1. – Донецк: ООО «Юго-Восток, Лтд», 2007. – С. 38-45.
3. Стратегії розвитку регіонів: шляхи забезпечення дієвості. Збірник матеріалів «круглого столу» / за ред. С. О. Білої. – К. : НІСД, 2011. – 88 с.
4. Соціально-економічний стан України: наслідки для народу та держави (національна доповідь) / за заг. ред. В.М. Гейця та ін. [монографія]– // РВПС України НАН України. – К.: НВЦ НБУВ, 2009. – 687 с.

